Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL.CV. № 103 TUESDAY, JUNE 2, 1998 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 –ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ І НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 2-го ЧЕРВНЯ 1998 р. Ч. 103 РІК CV

В ЧЕЧНІ ВИКРАДЕНО УКРАЇНСЬКОГО ДИПЛОМАТА

Москва. — В столиці Чечні озброєні чоловіки викрали старшого співробітника Міністерства Надзвичайних Ситуацій України Миколу Бричка.

Перед тим, як вивезти дипломата у невідомому напрямку, п'ятеро нападників, ввірвались до будинку, де він мешкав, і побили його. М. Бричко проводив у Грозному переговори з віцепрезидентом та іншими урядовцями щодо відбудови пошкоджених війною будинків.

Чеченські власті вважають, що викрадення розраховане на те, щоб пошкодити відносинам Чечні з Україною. Місцеве телебачення звернулося до людей по допомогу в розшуках М. Бричка.

1-го травня в Чечні викрадено також особистого посланника президента Росії Валєнтіна Власова. З того часу про нього нічого не чути.

Л. Капелюшний скаржиться на українську владу

Одеса (УНІАР). — Голова Одеської міської територіяльної виборчої комісії Леонід Капелюшний надіслав листа до Парламентарної асамблеї Ради Европи (ПАРЕ), Організації безпеки і співробітництва в Европі (ОБСЕ) та Комітету питань прав і обов'язків державчленів РЕ у Стразбурґу.

У листі автор стверджує, що "вибори 1998 року в Україні стали переломовими — не за числом перемог, а за числом поразок і реакцією влади на отримання опозицією мандату довір'я народу".

За словами Капелюшного, у жорстокому оточенні політичного протистояння старого і нового під вогнем опинилася Одеса. Вона стала полігоном, "де відпрацьовується модель створення поліційної держави". Одеська міська прокуратура "чинить тиск на міську виборчу комісію, вимагаючи призначити нові вибори". У своєму листі Л. Капелюшний попросив"ознайомитися з ситуацією в Одесі" і висловив сподівання, що у Стразбурзі зрозуміють її небезпеку.

Колишній генеральний прокурор України Віктор Шишкін, коментуючи ситуацію в Одесі, сказав: *"Влада України, у першу чергу Президент і його прихильники, вже досить давно обрали Одесу об'єктом відпрацювання створення в державі диктаторсько-поліційної системи влади. Першу таку спробу, досить успішно для Президента, зроблено в Ялті. 'Ялту-2' готували в Одесі за новим сценарієм, оскільки необхідно було вибити посадника та опозиційних депутатів ВерховноїРади України, нейтралізувати депутатів Міської Ради. Однак, мешканців міста дали непередбачений результат. Саме це стало причиною задіяння всіх силових структур. Влада ставить за мету зробити результати виборів недійсними. На останьому етапі здали позиції Верховний Суд і прокуратура".*

Президент України звільнив Руслана Боделана з посту голови Одеської обласної державної адміністрації у зв'язку з переходом на іншу працю.

Прем'єр-міністр України Валерій Пустовойтенко та перший заступник голови адміністрації Президента України Володимир Ядзуба відвідали Одесу і повідомили, що виконуючим обов'язки голови Одеської Міської Ради та Одеської міської державної адміністрації тимчасово призначено віцепрем'єр-міністра України Миколу Білоблоцького до проведення нових виборів Одеського міського голови. Прем'єр-міністр Валерій Пустовойтенко представив Миколу Білоблоцького працівникам апарату міського виконавчого комітету та присутнім депутатам *міської ради*. *"Саму ж міську раду обрано і вона повинна працювати"*, — наголосив голова Уряду.

Біля будинку міської ради Прем'єр зустрівся з мешканцями міста й запевнив, що керівники держави врахують різні точки зору і зроблять усе для досягнення злагоди і

(Закінчення на стор. 4)

В Гонг Конгу відбулися перші вибори

Гонґ Конґ. — Уперше після повернення колишньої британської колонії до складу Китаю в Гонг Конгу відбулися вибори до законодавчої ради.

Вибирали 60 депутатів: 20 — прямим голосуванням, 30 — від так званих функціональних округ, а 10 призначив комітет виборців. Така складна виборча система свідчить про ступеневість демократичного процесу, яку запроваджує Пекін. Не зважаючи не песимістичні прогнози китайської преси, у виборах взяло участь 53 відсотки управнених до голосування громадян, тобто набагато більше, ніж три роки тому, коли проходили вибори до законодавчої ради колоніяльного Гонг Конгу. Вислідів тих виборів Пекін не визнав, порахувавши, що їх проведено без його згоди.

Тепер Демократична партія, становлячи у згаданій раді більшість, дістала 9 місць з 20 у прямих виборах. Лідер партії, Мартін Лі, який є одним з рішучих критиків Пекіну, заявив, що успіх його прихильників дає Пекінові до зрозуміння, що гонгонгзці мають намір обстоювати свої демократичні завоювання. М. Лі повідомив також, що домагатиметься прямих виборів голови адміністрації Гонг Конгу.

Отже, вперше на території Китаю у місцевому парляменті з'явилася опозиційна фракція, члени якої можуть увійти до складу делеґації Гонґ Конгу у китайському парляменті. У зв'язку з цим спостерігачі згадують пророче висловлювання Ден Жіяопінга, батька китайських економічних реформ: „Гонґ Конґ довго не зміниться, змінюватиться буде Китай". І вже тепер колишня англійська колонія має значний вплив на побут і порядки у сусідній провінції Ґуандун.

Президент Клінтон схвалює допомогу Росії

Вашінґтон. — Побоюючись, що занепад вартости російського рубля може бути загрозливим для президента Бориса Єльцина та його уряду, президент Билл Клінтон заявив у неділю, 31-го травня, що ЗСА всецільо підтримають новий плян Міжнародного валютного фонду для Росії.

Заява Б. Клінтона, після цілотижневого фінансового хаосу на фінансовому ринку Росії, котрий спричинив значну втечу закордонних вкладників капіталу, мала на меті зазначити, що ЗСА підтримають пропозицію допомоги МВФ для Росії. Хоч американські офіційні чинники відмовилися говорити про конкретні пляни та кількість допомоги, то експерти твердять, що Росії може бути потрібно понад 10 блн. дол., щоб надолужити існуючі величезні фінансові прогалини Росії, спричинені браком нафтових і податкових доходів.

Якщо потреба наглої фінансової допомоги для Росії таки буде конечною, то це буде четверта з черги така допомога МВФ впродовж останніх дев'яти місяців для країни, котра переживає фінансово-економічну кризу. У згаданому часі МВФ відгукнувся на проблеми в Тайляндії, Індонезії та Південній Кореї.

Заява президента Б. Клінтона була оприлюднена після цілого ряду зустрічей та телефонічних розмов між Клінтоном і Єльцином, віцепрезидентом Ал Гором і прем'єр-міністром Сергеєм Кірієнком та зустрічю офіційних чинників Департаменту скарбу з Анатолієм Чубайсом, колишнім заступником прем'єр-міністра Росії та головним архітектом економічних реформ Росії.

Е. Ґурвіц оскаржив рішення Верховного суду

Київ (УНІАР). — Едвард Ґурвіц подав скаргу до суду на голову Верховного Суду України Віталія Бойка за визнання законним рішення Кіровоградського обласного суду.

Як уже інформовано, 21-го травня 1998 року сесія Одеської Міської Ради, за пропозицією Е. Ґурвіца, обрала керівний склад ради та її виконкому. Водночас ухвалено рішення про проведення 28-го червня міського референдуму з питання щодо визнання дійсним обрання 29-го березня Е. Ґурвіца на пост голови Одеської міської державної адміністрації, а також щодо правомірности дій територіяльної комісії.

Міністерство Юстиції України оприлюднило з цього приводу заяву, де ска-зано, що рішення з цих питань прийнято "з грубим порушенням чинного законодавства", оскільки Верховний Суд України підтвердив рішення Кіровоградського обласного суду з 6-го травня цього року. Таким чином вважати Е. Ґурвіца одеським міським головою не було підстав.

Німеччина підтримує проєкт українського літака

Бонн. — 29-го травня Німеччина заявила, що підтримує проєкт виробництва нового військово-транспортового літака на базі українського „Ан-70".

Канцлер Гельмут Коль сказав після переговорів з Президентом України Леонідом Кучмою, що перед тим, як зробити рішення щодо безпосередньої участи у цьому проєкті, його країна мустить добре вивчити потенційні можливості. За словами Г. Коля, Бонн не хоче затягувати цю справу надовго і зробить рішення вже наступного року.

Сім европейських країн вже деякий час обговорюють можливість створення так званого „майбутнього великого літака", але справа поза креслення не пішла. Німеччина зацікавилася українським „Ан-70", бажаючи задовольнити свої оборонні потреби і зменшити побоювання в країнах СНД щодо майбутнього поширення НАТО.

Минулого тижня Україна успішно продемонструвала свій „Ан-70", над яким також працювали російські науковці, в Берліні на авіявиставці. Літак, який має подвійні турбопропелери, що обертаються в протилежних напрямках, коштує 60-70 млн. дол. Він може перевозити на відстань 3,800 кілометрів вантаж вагою 35 тонн.

Заявивши про готовість України співпрацювати у проєкті, Л. Кучма назвав новий літак „літаком XXI століття". Німеччина вже виділила фонди на ґрунтовне вивчення проєкту впродовж наступних кількох місяців. Військово-повітряні сили Німеччини в принципі схвалили новий літак.

Міністер оборони Німеччини Фолькер Руге сказав, що спільний проєкт західньо-европейців з українцями і росіянами засвідчив би про те, що поділ в Европі подолано. Однак Німеччина ще повинна переконати в перевагах „Ан-70" Францію, Італію, Еспанію, Великобританію і Туреччину.

Українській Правничій Фундації — шість років

Київ (УНІАР). — Українській Правничій Фундації (УПФ) у травні 1998 року сповнилося шість років.

Відзначаючи цю річницю, члени організації бачать її функцію в тому, щоб надавати поштових окремим програмам і забезпечувати їм самостійне існування.

Відтоді, як навесні 1992 року група юристів ініціювала створення УПФ, організація виконала намічену програму. Зокрема створила правничу бібліотеку в Києві, яка має найбільшу в Україні колекцію правничої літератури. Також набули самостійного статусу видавництво і центр інформації Ради Европи. В рамках коди фікаційної програми, УПФ створила проєкт цивільного кодексу.

За словами президента УПФ Сергія Головатого, недавно підтверджено продуктивність УПФ у справі захисту прав людини: в числі інших 50 номінантів Центральної та Східньої Европи, цього місяця УПФ відзначено нагородою, спільною від ЕС та ЗСА.

Засновники організації провели конференцію на тему "Переоцінка ролі УПФ в умовах творення нової правної системи України" з метою внесення змін до концепції діяльности УПФ.

Вироблення законопроєкту судово-правної реформи запропонував академік Владлен Гончаренко як один із стратегічних напрямів діяльности УПФ. Над цим проєктом працює чотири комісії при Президенті України, членом яких є академік Гончаренко, але єдиний законопроєкт ніхто самостійно вніс народний депутат Віктор Шишкін. Як член УПФ, В. Шишкін вважає, що вона повинна взяти на себе "цю дітородну функцію".

Під час конференції висунено пропозиції щодо створення асоціяції українських правничих шкіл, самостійного центру прав людини, професійної організації адвокатів, асоціяції суддів України тощо.

В Україні
(З інформацій УНІАР)

ЦВК ЗАРЕЄСТРУВАЛА ДЕПУТАТІВ

КИЇВ. — Тимчасова Президія Верховної Ради України 21-го травня отримала постанову Центральної виборчої комісії (ЦВК), якою скасовано попередню постанову про зупинення видачі тимчасових посвідчень народним депутатам, справи яких розглядаються в судах. Попереднім рішенням було зупинено видачу посвідчень дев'ятьом депутатам.

Л. КУЧМА МАЄ НАМІР НЕ ДОПУСТИТИ ПРОТИСТОЯННЯ

КИЇВ. — Вітаючи учасниць Всеукраїнського конгресу жінок, Президент України Леонід Кучма заявив, що підтримуватиме прихід жінок в урядові структури. На його думку, природна здатність жінки до терпимости допоможе знайти шляхи до взаєморозуміння у суспільстві. Президент також заявив про неприпустимість рецидивів протистоянь та конфліктів між законодавчою і виконавчою гілками влади. Він пообіцяв протидіяти подібним тенденціям, рішуче застосовуючи свої конституційні права і уповноваження.

НАДХОДЖЕННЯ ВІД ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ ЗМЕНШУЮТЬСЯ

КИЇВ. — Катастрофічною назвав ситуацію з податком на додану вартість (ПДВ) заступник голови Державної податкової адміністрації (ДПА) Олексій Шитря. За чотири місяці цього року до зведеного бюджету України надійшло 1,260,1 млн. грн. Це дорівнює 64 відсоткам від прогнозованих показників. За словами О. Шитрі, у цьогорічному бюджеті надходжень від ПДВ заплановано понад 8,7 блн. грн. "Ситуація, що склалася сьогодні з цими надходженнями, свідчить про недосконалість закону про ПДВ" — наголосив О. Шитря. Зменшення надходжень пов'язано зі збільшенням сум відшкодування ПДВ безпосередньо на рахунки платників податків. За перший квартал нинішнього року відшкодовано 400 млн. грн. На надходження платежів ПДВ до бюджету вплинули також результати проведеного одноразового перерахунку у зв'язку з набуттям чинности закону про ПДВ. Згідно з одноразовими перерахунками, 2,019 млн. грн. податкових зобов'язань з ПДВ, які бюджет мав отримати у 1998 році, слід взяти до уваги і не менш значні його суми, призначені для відшкодування платникам з бюджету, — зазначив О. Шитря. У цьому році прогнозована сума, на яку має зменшитися надходження до бюджету, становить понад1,628 млн. грн., і лише 837 млн. грн. з них враховуються як зменшення податкових зобов'язань. Решта враховується як податковий кредит.

ЗНАЙДЕНО ПІДПІЛЬНИЙ ЗАВОД

УЖГОРОД. — Співробітники ужгородської міліції знайшли у центрі міста підпільний завод з виробництва алькоголю, розташований у приватному будинку. Правоохоронці сконфіскували 10 видів горілки,коньяк марок "Тиса" і "Карпати", шампанське, "Мартіні" та спирт, а також акцизні марки, пляшки, корки та етикетки. Розпочато слідство.

ЗАПОВІДНИКОВІ "АСКАНІЯ-НОВА" — 100 РОКІВ

ХЕРСОНЩИНА. — Прем'єр-міністер України Валерій Пустовойтенко відвідав Херсонську область, де ознайомився із ситуацією в сільських господарствах. Він також взяв участь у святкуванніісторіччя з дня заснування заповідника "Асканія-Нова". Від імені Президента та Уряду України прем'єр-міністер привітав колектив заповідника з ювілеєм і вручив відзнаку Президента — орден "За заслуги" 2-го ступеня племінникові засновника "Асканії-Нової" барона Фрідріха фон Фальцфайна бароносі ЕдуардовіФальцфайнові, який нині є опікуном заповідника. Від Кабінету Міністрів прем'єр нагородив колектив заповідника почесною грамотою і пообіцяв виділити на утримання і розвиток заповідника один мільйон гривень.

ЗРОСТАЄ РІВЕНЬ БАРТЕРНИХ ОПЕРАЦІЙ

КИЇВ. — У першому кварталі 1998 року рівень бартерних операцій становив понад 41 відсоток, — повідомив заступник голови Державної податкової адміністрації Олексій Шитря. Це приводить до швидкого зростання неплатежів. Для порівняння: у минулому році бартерні операції становили близько 37 відсотків.

НОВА ІДЕОЛОГІЯ ПОДАТКОВОГО КОДЕКСУ

КИЇВ. — Державна податкова адміністрація підготувала структуру та ідеологію нового податкового кодексу України. Про це повідомив заступник голови ДПА Олексій Шитря. Плянується, що до 1-го червня цього року цей проєкт розгляне Верховна Рада України.

СПІЛКУ ОФІЦЕРІВ ОЧОЛИВ ІВАН БІЛАС

КИЇВ. —Тут 23-го травня на пост голови Спілки Офіцерів України (СОУ) обрано народного депутата України генерала Івана Біласа. Попереднійлідер В'ячеслав Білоус програв у останніх виборах до Верховної Ради, тому, на думку офіцерів, не матиме змоги очолити у Верховній Раді депутатів, які захищали б їхні інтереси.

Дивна зустріч двох світів

Ню Йорк (О. Кузьмович). — Важко собі уявити більш дивну зустріч двох світів, а радше трьох, як ця, що мала місце в Бурятії, в Сибірі над Байкалом минулого року.

Про поїздку Вірляни Ткач у цей далекий світ ми вже писали минулого року на сторінках нашого щоденника, а ось тепер вона познайомила мене із українським поетом Олегом Лишегою, поема якого „Лебідь", що її вона знайшла там у далекому Сибірі, стала натхненням до музичного дійства п. з. „Летимо", що було виставлене в театрі „Ля Мама" при кінці квітня і початку травня цього року.

О. Лишега і В. Ткач в часі зустрічі в Ню Йорку.

Дивним бажанням долі, як це часто в житті буває, В. Ткач не лише в Бурятії пізнала творчість того молодого українського поета, а також тепер має нагоду ділитися з ним думками та досвідом тут в Ню Йорку та ще до того може познайомити мене з

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

У ЧЕТВЕР 28-ГО ТРАВНЯ, країни-члени Північноатлантійського оборонного союзу /НАТО/ заявили, що вони не виключають будь-яких можливостей їхнього втручання в події Косово, включно з військовою акцією, щоб нейтралізувати існуючу кризу та не допустити до війни. Підкреслюючи, що вони жодного конкретного рішення не зробили в справі заангажовання військ НАТО у згаданій ситуації, то все ж таки міністри закордонних справ країн-членів дали наказ провести військові маневри у сусідніх країнах і затвердили пляни військового „запобіжної акції". На думку аналітиків, якщо Сербія не договориться з Косово, то справді може дуже скоро заіснувати потреба згаданої запобіжної акції. Як відомо, населення Косово — це переважно албанці, які вимагають від сербів незалежности. Створена албанцями підпільна організація і партизанка борються з військами Сербії. У кількох сутичках згинуло понад 200 осіб, а одно село майже цілковито знищено.

В АМЕРИЦІ

НАМАГАЮЧИСЬ ЯКНАЙШВИДШЕ закінчити його боротьбу з Білим Домом, незалежний прокуратор Кеннет Старр, у четвер, 28-го травня, звернувся до Верховного суду відразу вирішити справу відкликаючи до апеляційного суду рішення нижчого суду про відмову екзекутивного привілею. Це у свою чергу змусило б двох асистентів президента Билла Клінтона зізнавати перед лавою присяжних у справі слідства щодо Моніки Левинської. Ідеться про те, що ще в понеділок, 4-го травня, головний суддя Федерального окружного суду Норма Голловей-Джансон вирішила, що Президент у цьому випадку не може уживати права призидентського чи адвокатсько-клієнтського привілею, щоб охоронити своїх асистентів від зізнань. Вона наказала високопоставленим помічникам Брусові Ліндзі та Сидні Блументалові з'явитися перед лавою присяжних і відповісти на представлені їм питання, про їхні розмови з Президентом, Першою лейді та іншими урядовцями в справі М. Левинської.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

UNA & Svoboda tel.: (973) 292-9800; Svoboda Fax: (973) 644-9510; UNA Fax: (973) 292-0900

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Колгосп помер, хай живе колгосп!

Гарвардський економіст Джефрі Сакс, відвідавши нещодавно Україну, назвав її сільське господарство „однією з найбільших трагедій століття". З ним важко не погодитися. Примусова колективізація і викликаний нею у 1932-33 роках голод завдали такого страшного удару колишній „житниці Европи", що вона, навіть здобувши незалежність, не взмозі позбутися згубної колгоспно-совєтської системи господарювання. Пістрякові, який уразив організм України, не страшні жодні „реформи" і тим більше розмови про них. Хвороба не тільки не відступає, а ще більше прогресує.

Київська газета „День" нещодавно прийшла до висновку, що сільське господарство України відверто і нахабно розкрадають. І ведуть перед у цьому голови колгоспів та інше сільське начальство з благословення держави. Згідно з даними прокурора Волинської области Михайла Косюти, голови колективних господарств крадуть у великих розмірах сільсько-господарську техніку, пальне, цукор, збіжжя та інші цінності і продукти. Популярно стало наживатися на худобі, втрату якої списують на нестачу кормів і хвороби. Газета пише, що, не зважаючи на притягнення до відповідальности 325 осіб, у в'язницю майже ніхто не сів, бо тоді без керівництва залишилося б принаймні три чверті колгоспів Волині.

Єдиний спосіб припинити розкрадання сільського господарства і вивести його на належний рівень — це створити сприятливі умови для приватних фармерів, яких в Україні тепер нараховується до 30,000. Але всупереч логіці Уряд продовжує підживлювати нежиттєздатні колгоспи і ставити всілякі перепони господарникам. Досі ще не вирішено питання приватної власности на землю, хоч Конституція немовби передбачає її. Селянам дозволяється лише винаймати землю на короткий проміжок часу, а це багатьох відлякує. Кредити надаються одноосібникам на дуже високих відсотках і до того ж на короткий період. Численні податки „на школу", „на Чорнобиль" змушують одних фармерів приховувати дійсні прибутки, а інших відмовлятися від господарювання.

Гальмує розвиток фармерства і загальне ставлення суспільства до нього. Часто на селянина, який вирішив вийти з колгоспу, його сусіди дивляться як на ворога. В народі ще продовжує жити прищеплений совєтською системою образ „капіталіста" і „куркуля".

Проте переваги „куркульства" не можливо не помітити. Адже з 35.4 млн. тонн збіжжя, зібраного торік в Україні, 4 млн. тонн виростили селяни-одноосібники. Крім того, половина всіх харчів у державі виробляється приватними громадянами, які навчилися садити городи, щоб вижити в умовах економічної кризи. Всупереч цим промовистим фактам Уряд вважає за краще фінансувати великі неефективні господарства. Яка ж причина цього? Справа в тому, що незалежні сильні фармери не піддаються контролі. Володіючи землею, засобами виробництва і плодами своєї праці, вони змушують можновладців рахуватися з ними. Сталін тому й організував колективізацію, щоб поставити на коліна селянство і ліквідувати тим самим потенційну загрозу своєму пануванню. Виглядає, що український Уряд успішно користується філософією диктатора, який знищив голодом понад 7 млн. українців.

Щоб приховати свої справжні інтереси, урядовці створюють видимість того, що реформи на селі якщо вже не відбуваються, то от-от почнуться. Президент Леонід Кучма ще перед березневими виборами до парляменту підписав указ щодо підтримки сільського господарства. На перший погляд цей документ може здатися справді реформаторським, бо передбачає зменшення податків, частинне скасування боргів, створення моргтеджового банку, захист українського виробника тощо. Однак указ цей скерований передусім на посилення контролі держави над сільським господарством, бо реформи проводитимуться не через приватний сектор, а через державний. До того ж під „українським виробником" розуміється перш за все колгосп, а не приватний фармер.

Совєтський підхід і є причиною жалюгідного стану в сільському господарстві. Він породжує розкрадання, брак сільсько-господарської техніки, великі втрати під час збирання урожаю тощо. В результаті Україна, яка має найкращі чорноземи в світі, змушена імпортувати харчі. Ситуація не зміниться на краще, поки агропромисловий комплекс не візьмуть у свої руки приватні фармери. І тоді справдиться передбачення Дж. Сакса, що Україна колись кормитиме ввесь світ.

Дора Рак

РОДИНА — ДУША НАРОДУ

Минуло вже чотири роки, коли Організація Об'єднаних Націй відзначала Міжнародний Рік Родини (на підставі резолюції Генеральної асамблеї, ч. 44/82 з 8-го грудня, 1989 року) під назвою „Родина: ресурси і відповідальності у зміненому світі". Настав час, щоб звернути увагу світу на небезпечні зміни, які підважують саме існування найважливішої суспільної одиниці, скріпити пошану для родини, її екзистенцію при помочі національного законодавства і відповідних інституцій.

Незаступима суспільна одиниця

Після довшої підготови, члени ООН включили у свою програму також і окрему конференцію в справах родини, проголошуючи 1994 рік Міжнародним Роком Родини. Правда, вже Універсальна декларація людських прав (1948) прийняла, що „родина є природною фундаментальною груповою одиницею суспільности" (арт. 16), але після ухвалення резолюції усі міжнародні конференції 90-их років і конвенції додатково подавали доповнюючі постанови щодо родини. А саме: Конвенція прав дитини і декларація вершинної Конференції в справі дітей (1990), Світова конференція довкілля і розвитку (Ріо, 1992) Конференція людських прав (Відень, 1993), Популяції і розвитку (Каїр, 1994), Соціяльного розвитку (Копенгаген, 1995), четверта Світова конференція жінок (Пекін, 1995), Конференція людських поселень (Істамбул, 1996, т. зв. Габітат II), а також Конвенція проти усіх родів дискрімінації супроти жінок та Декларація проти насилля супроти жінок, і ін. — усі ці документи ставлять концепт родини в центрі уваги. Якщо ж йдеться про специфічні проблеми жінок і дітей в родині, то наголос поставлено на трактуванні усіх членів родини на засаді рівних прав, при збільшеній їх охороні від усякого насильства — в родині і громаді.

1994 рік закінчився дводенною конференцією родини на спеціяльній пленарній сесії Генеральної асамблеї, яку попередив Світовий форум родини для недержавних організацій (НДО) на Мальті, а для підкреслення актуальности проблеми і пригадки про ухвалені рекомендації Міжнародного Року, Генеральна асамблея постановила відзначати кожного року Міжнародний День Родини 15-го травня — у цілому світі (рез. 47/237, з 20-го вересня 1993 року). З того часу існує окремий Фонд активностей родини, адміністрований відділом родини в дивізії для соціяльної політики і розвитку, департамент економічних і соціяльних справ), з якого фінансується різні проєкти по цілому світі.

Цього року відбувся Міжнародний День Родини 14-го травня, в авдиторії бібліотеки Організацій Об'єднаних Націй в Ню Йорку, заходом НДО секції при департаменті публічної інформації і НДО комітету для родини, під назвою: „Родина напередодні III тисячоліття: нові надії, нові перспективи". В програмі, яку підготовили члени екзекутиви Комітету НДО — д-р Бланш Сая і Ірина Куровицька, промовці аналізували теперішній стан родини у світі. З більш теоретичною доповіддю виступив спеціяльно запрошений представник української місії при ООН Володимир Я. Єльченко.

Родина — символ єдности і стабільности

З широким гуманістичним підходом до теми і відкликуючись до основних життєвих вартостей, промовець дав оцінку концепту підставової одиниці суспільства — родини. беручи до уваги ідеологічно-філософічну різноманітність авдиторії, представників недержавних і суспільних організацій. Саме слово „родина", говорив амбасадор, є символом спільноти, єдности, стабільности і оперття, хоча і бувають різні дефініції у різних культурах. Родину можна вважати системою, в якій кожний індивідуальний член є взаємно пов'язаний з іншим. Отже, добре самопочуття або біль одного члена досить прямо стосується також інших. Якщо один член родини змінює свою ролю в новий спосіб, то це може вплинути на зміну цілої системи родини.

Під впливом різних чинників, зовнішніх і внутрішніх, родини змінюються, а з тим міняється і їх відношення до суспільства, воно також еволюціонує. Не менш і „родина народів", велика 185-членна родина Організації Об'єднаних Націй, підлягає змінам, продовжував амбасадор, нав'язуючи до програм реорганізації і ревіталізації в системі ООН, започаткованих генеральним секретарем Кофі Анноном і підтриманих в Генеральній асамблеї її головою Геннадієм Удовенком.

Проблеми ООН є глобальні, тож це непокоїть усіх — чи йдеться про викорінення злиднів, зменшення безробіття, оборону людських прав, охорону довкілля, поборювання злочинности, наркоманії і т.д. Це турботи усіх індустріяльно розвинутих країн у світі, і саме ці нещастя атакують ядро суспільства — родину. Від успішної розв'язки проблем економічного, соціяльного, культурного і гуманітарного характеру, які вносять у життя суспільств неспокій, залежить майбутнє людства.

Україна на переходовому етапі

Звертаючись до проблем України, промовець зазначив, що вона переживає тяжкий період трансформації у всіх сферах — в розбудові держави, впровадженні ринкової економічної системи, демократичних інституцій, в розв'язуванні соціяльних завдань. Проблема родини займає важливе місце в політиці Уряду України. Міністерство Сім'ї і Молоді, інші установи покликані запровадити програми для соціяльної охорони родини, із спеціяльною увагою для материнства і дитинства. Проте економічні труднощі сповільнюють процес поступу. Але „якщо наша активність поможе запобігти одне кровопролиття, врятує чиєсь життя, дасть харч і притулок комусь, то можемо вважати нашу місію на цім світі немарною", заявив доповідач.

Закінчуючи свої думки, він сказав: „Хтось дав дефініцію родини як ядра проблем світу і Рубікон до його спасіння, підкреслюючи, що коли є можливим вилікувати родину, то й світ можна лікувати. З'єднаймо ж свої сили на цім полі!". Цей продуманий виступ європейського дипломата, що філософічно охопив світову проблематику родини, численно зібрана публіка з признанням аклямувала, а опісля похвально коментувала.

Як звичайно при таких нагодах, появилась комунікація генерального секретаря ООН Кафі Аннана. Коротко і змістовно він вказує, що коли в родині панують такі прикмети, як толерантність, пошана і рівноправність усіх її членів, то вони впливають також на формування суспільства, народів людства. Роля родини, хоч своєрідна в окремо взятих країнах, має спільне завдання: виховання дітей. В родині вони виростають на тих чеснотах, що будуть їх провадити через ціле життя. Родина — з пошаною для людських прав і свобід — є також першою підставою до демократії. Від добробуту родини залежить успіх цілої суспільності. Пригадуючи кожного року про ролю і завдання родини в громаді, народі і світі, Організація Об'єднаних Націй сповнює один із обов'язків, накладених чартером ООН та іншими документами.

У змінливім світі родина зазнає перемін у своїй структурі (наприклад однобатьківські, несанкціоновані подружжя і т.п.) і у вартостях, чеснотах, аж до сучасного явища так званої „дисфункційної" родини. Питання — чи збережеться в новочаснім світі українська родина, що на еміграційних поселеннях зникає поволі під впливом асиміляції? А в Україні — чи відродиться традиційна родина на чеснотах, що зберігали на протязі століть українську націю?

При позитивній соціяльній політиці українського Уряду щодо родини і при витривалості українського жіноцтва, яке терпеливо, з посвятою сприймає усі труднощі, або десятками шукає в світі заробітку саме для збереження родини, треба з оптимізмом дивитися у майбутнє. Не зважаючи на тяжкі умови, українська родина виживе і в добрі та щасті зустріне нове століття.

Х. В-Ф

Напередодні нової прем'єри

З оголошень в часописах і радіо довідуємось, що у суботу, 6-го червня, Студія Мистецького Слова Лідії Крушельницької поставить у Ню Йорку прем'єру „Жінка крізь віки" — монтаж із творів Лесі Українки.

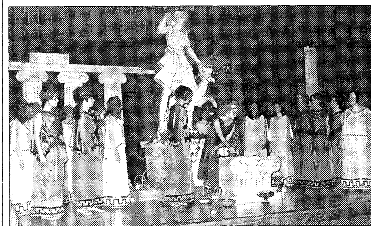
Хочеться напередодні цієї нової мистецької постановки голосно гукнути українській громаді Ню Йорку та довколішніх стейтів, щоб своєю присутністю відповідно нагородили зусилля наших молодих студійців і невтомної Л. Крушельницької та всіх інших, які своєю шляхетною, талановитою і майже безкорисливою працею причинилися до здійснення цього найновішого задуму. Серед них — композитор Ігор Соневицький, хореограф Рома Прийма-Богачевська, скульптурний оформлювач сцени Марійка Шуст, умілець світляних ефектів Андрій Ганкевич, виконавець костюмів Ірка Лішман і керівник музичного ансамблю Володимир Винницький.

Сумніву немає, що всі ті, котрі впродовж років відвідують постановки Студії Мистецького Слова, що мала свій початок у 1964 році, знають мистецьку вартість тих постанов і пам'ятають особисті задоволення, пережиті під час їх відвідування. Протягом багатьох років ті здійснення вистав Студією Мистецького Слова Л. Крушельницької були немов бальзамом для спраглих душ української діяспори. Звучало рідне слово в його найкращому вислові.

Коли дивитись з перспективи років, то треба обов'язково пам'ятати, що не тільки насолодою для спраглих душ було це слово у сценічних постановках Студії Мистецького Слова, але також політичним бичем для московсько-совєтського окупанта України, котрий постійно намагався нищити українське слово у будь-якому вигляді. Крім того, Студія Мистецького Слова Лідії Крушельницької дала двом поколінням української молоді, народженої поза материком, не тільки розуміння літературно- мистецьких творів українських і інших клясиків, але також безмежно збагатила їхній засіб слів.

Важливість Студії Мистецького Слова для молоді та української громади в загальному є неоціненною, що також ще тому 27 років стверджував у своїй статті в щоденнику „Свобода", з 7-го грудня 1971 року, корифей українського театру Йосиф Гірняк, де він писав: „Тому сім років артистка Лідія Крушельницька відкрила Студію Мистецького Слова. З перших днів своєї діяльности, артистка виявилася неабиякою організаторкою, педагогом і режисером. Її пощастило згуртувати біля себе активних співробітників-хореографів, декораторів, музиків і нарешті: батьків дітей, які стали енерґійними помічниками в щоденній праці тієї установи... Студія Л. Крушельницької, може й мимо власної волі, заповнила зіяючу прогалину, а саме: відсутність постійного театру... Перед очима глядачів проходить безприкладний процес росту, з ранніх дитячих літ, молодих акторів і молодечого театру, який з кожною новою виставою утверджується як мистецьке явище. Нам доводилось не раз на своєму обличчі висушувати сльозу радости, приглядаючись тому рostові молодого покоління, по цей бік кордону Батьківщини. Може ніхто із них не вибере собі театрального шляху, може життя багатьом із них стелить іншу дорогу, але можна бути певним, що вони вже ніколи не забудуть милозвучної рідної мови, чару та сили мистецького слова великих поетів України. За це слід скласти щиру подяку Лідії Крушельницькій та її співробітникам-помічникам".

Прем'єра монтажу із творів Лесі Українки „Жінка крізь віки" відбудеться у Фешин Інститут оф Технолоджі, 227 захід 27-ма вулиця в Ню Йорку, в 7:30 год. вечора. Квитки можна купити у крамницях „Молоде Життя", „Сурма" і при вступі на залю.

Постановка Іфіґенії в Тавриді, 1971 рік.

Валентина Юрченко

З журбою радість обнялась...

(Нарис)

Телефон уперто мовчав. Бабуня Оля пильно прислухалася, їй все вчувалося, що хтось дзвонить, вона часом вставала зі свого насидженого крісла й підходила ближче до телефону, в сусідню кімнату. Але ні! Мовчанки не порушував ніхто, навіть її розпещений кіт не набридав своїм нявчанням з причини й без причини. „Міг би вже хтось і озватися, бодай телефоном, — снувалося їй в думці. — Чи то я вже нікому не потрібна, чи то всі так заклопотані власними справами...".

Старенька жінка заходилася шукати свої окуляри, вони завжди ніби навмисне ховалися десь, додаючи їй мороки, хоч потім, по якимось часі, опинялися в її власній кишені. Це так, як і телефонічна книжечка — ніколи не знайдеш її там, де мала б вона лежати! А зрештою, вона скоро й зовсім не буде потрібна, бо цими днями бабуня Оля вже переглядала її сторінки, за абеткою, а на тих сторінках було скреслено так багато імен і стільки хрестів поставлено проти прізвищ знайомих і приятелів, — та ж то просто цвинтар! Вже й писати скоро не буде до кого — ті, що відійшли у кращий світ, адреси не мають...

На вулиці, якраз поруч їхнього будинку, зчинився рух, здалеку заволала сирена амбулянсу, і те несамовите виття наближалося, аж поки не зупинилося біля сусідів... Невже хтось... Боже милостивий! Чи то, може, черга надійшла вже на того 90-літнього Тома? Він звичайно стовбичив день-у-день на вулиці, незалежно від погоди, звик до своєї давньої професії полісмена, був самотній, як палець, любив завжди приязно усміхнутися й закинути кілька слів до перехожих. А тепер сталося те, неминуче... Хоч і не в телефонічній книжці, але в своїй пам'яті бабуня Оля мусіла закарбувати хрестик проти імени доброго Тома — свою звичну усмішку й любов до життя він поніс уже в життя вічне...

Думки її зароїлися навколо відвічного питання життя і смерти, вічного призначення, нікому не відомого та невідступного. Але „якщо не знаєш небуття, то краще думай про життя" — пригадалися рядки з вірша якогось поета-оптиміста. Це наставило бабуню Олю на оптимістичну нотку, мовляв, дякуймо Богу за кожний прожитий день, місяць, рік! А тут і надворі — Божа краса! Запалали яскравим цвітом кущі азалій, весняна зелень скрізь буяє, на деревах, на травниках перед хатами, на хідниках пробивається крізь каміння зелений, живий проріст... Чудо природи! Воно щороку оживає з Божого Промислу, воскресає перемагаючи смерть!

Життєва філософія заполонила стареньку жінку, вона відклала й вчорашню недочитану місцеву газету. Проти ночі її й читати не варто, бо там все про злочини, вбивства та катастрофи, або про збочення людські, — чи то не Содом і Гоморра?! „Оце ж так, — думала вона, — прямує людство у третє тисячоліття, хизується високою цивілізацією, а мораль, сумління, те, що в серці має озиватися, де воно? Недарма, певно, стихійні лиха почали карати нашу плянету, як перст Божий..."

Раптом коло дверей — дзвінок. Хто б це міг бути? Бабуня Оля, перемагаючи лихий біль у крижах, поквапилася до дверей, листоноша приніс листа. З великої коверти дістала привітальну картку, заквітчану весняним цвітом. Озвалася знову родичка з України словами теплими й побажаннями добрими, а між рядками читає бабуня Оля глибокий сум і бачить простягнену руку: поможіть! Вона поможе, звичайно, як же не помогти людям у біді, хоч і в самої „не переливається". Але їхнє тепло слово для неї, як тепла хустка на вітрі холодної старости. Всілася вона в крісло, з карткою в руках, спогади обсіли, напливли хвилями — юні роки, далека батьківщина з Дніпром-Славутою, голод, репресії, зруйноване гніздо родинне, війна, бомби і руїни... Ох, ті спогади!

Аж тут задзвонив телефон — старенька й капці погубила, поспішаючи, а серце тьохнуло: чи не сталося чого? Веселенький голос внучки враз розвіяв хвилювання: „Бабуню, як здоров'я? Ми скучили, може приїдете до нас? Я вишлю гроші на літак! У нас новина — ви скоро будете прабабцею! Буде в нас дівчинка, лікар сказав. Як Бог дасть, що все буде добре, назвемо її Олюнькою, на вашу честь...".

Майбутня прабабця, хоч і в солідному титулі, наче помолодшала, радість сплеснулася в серці — нове життя народжується, як весняний цвіт! А думку пронизало терниною: чи в щасливішому світі житиме це її четверте покоління?

Євген Крименко-Іванків

Весна життя

Весна життя — це юности перлина,
Це ода до любови і краси,
Це клич орла і пісня солов'їна
І в синю даль задивлені ліси.

Весна життя — чудова, неповторна...
Налита сонця радісним теплом,
У грудях спів і сила непоборна,
Що переможе темряву і зло.

Весна життя — світ візій і надії,
Шляхетних почувань, сміливих дій,
Цвітуть сади, на небі зорі-мрії,
Жевріє схід в заграві золотій.

* * *

Весна життя — пожовклі лиш картини...
Далекий шум в осінній тишині,
Це тільки спомин у душі людини,
Квітучий сад в куточку, на стіні.
А, може, знову завіта весна
В зів'яле серце й зацвіте... Хто зна?

Травень, 1998 р.

Померла велика людина

Багато прогалин зробили минулі роки у рядах передових діячів нашої еміґраційної спільноти і з цим побільшилися наші турботи про її майбуття, бо тих, що двигали тягар праці для її розвитку та зміцнення, нема ким вповні заступити. 9-го травня ц. р. смерть поклала свою холодну руку на груди д-ра Ахіля Нестора Хрептовського і під її зимним дотиком перестало битись серце цієї набудженої людини.

Св. п. д-р А. Хрептовський

Д-р А. Хрептовський народився 6-го червня 1920 року в Німецьким Яблінним у Чехо-Словаччині в сім'ї д-ра Петра й Камілії з Антонюків. Після закінчення гімназійного навчання 1938 року в Сяноці він почав студії медицини у Відні, а завершив їх 1949 року в Мюнхені. Тоді також виїхав з сім'єю до Америки, поселився в Чікаґо й після нострифікації диплому розпочав власну практику загальної медицини та вів її до відходу на емеритуру в 1988 році.

Коли ми назвали д-ра Хрептовського небуденною людиною, то це не перебільшення, бо таким він в дійсності був. Імпозантна вродлива постава, завжди усміхнене обличчя, вишукані манери, багатовимірний талант, непересічний організаторський хист, меценат-доброчинець, добрий спортовець і музика та, нарешті, унікальний гуморист — ось лиш кілька рис цієї шляхетної особи. Про нього як лікаря напишуть, напевно, його колеги по фаху. Тут тільки відзначимо, що медицину він вважав найгуманнішою дисципліною і як таку її практикував, а його організаторський хист дуже пригодився Українському Лікарському Товариству Північної Америки (УЛТПА). Коли це професійне товариство є сьогодні передовою й поважаною організацією нашої спільноти, то в цьому немала заслуга д-ра Хрептовського. У ній він займав пости голови-електа (1973-75), голови (1975-77), члена Контрольної комісії (1977-79), вільного члена (1979-81) та члена Товариського суду (1981-83). У час його головування тоді й створено при УЛТПА Наукову комісію й референтуру преси та інформації, розгорнено широку акцію оборони людських прав та проти зловживання психіятрією для політичних цілей в колишньому СССР та налаґано справу придбання коштів на видавання „Лікарського Вісника".

Широким листуванням та частими поїздками д-р Хрептовський втримував тісний контакт з відділеннями УЛТПА, дав почин до заснування відділення в Австралії (1976), в Вінніпеґу (1978) та до відновлення діяльности УЛТ в Австрії (1985). За його ініціятивою покликано до життя Світову Федерацію Українських Лікарських Товариств (СФУЛТ, 1977), в якій він працював діловим віце-президентом, а з 1982 року президентом.

Саме в роки президентури д-ра Хрептовського СФУЛТ започаткував і до сьогодні організовує загальновідомі наукові конґреси українських лікарів (дотепер шість). Хоч усі ці конґреси мають свою непроминальну наукову вартість та сприяють набли-

(Закінчення на стор. 4)

Конференція довкілля в ООН в річницю Чорнобиля

Проблеми довкілля і його занечищення та наслідків для здоров'я населення у світі є постійно на програмі конференцій в системі Організації Об'єднаних Націй і її агенцій. Збільшується також поступово й міжнародне довкільне законодавство у формі міжнародних трактатів, підписаних і ратифікованих державами-членами ООН.

Безперечно, найважнішою була міжнародна конференція довкілля і розвитку, гльобального засягу, яка відбулася в Ріо де Жанейро (Бразилія) у 1992 році, і де саме укладено ряд договорів і підписано в Ріо Деклярацію, універсальну „Аґенду 21", конвенцію біологічної різноманітности і кліматичну, та ухвалено принципи господарки лісами. Тоді її створено окрему комісію тривалого розвитку, яка має слідкувати і наглядати за виконанням довкільних договорів.

Наради і плянування міжнародної спільноти на цій „конференції Землі" у великій мірі були під впливом нуклеарної катастрофи на Чорнобильській станції, довготривалі і далекойдучі наслідки якої стали пересторогою на майбутнє для усіх. Тож не дивно, що довкільна проблематика була включена в серію наступних міжнародних конференцій — популяції, соціяльного розвитку, габітату і т.д., на яких делегати України постійно актуалізували справу катастрофи в Чорнобилі, а Генеральна асамблея на своїй агенді повторювала заклик до міжнародної спільноти про потребу помочі для жертв катастрофи і трьох найбільш потерпілих країн: України, Білорусі і Росії.

Також недержавні організації поширили свої програми, включаючи проблеми довкілля у свою громадську працю. Саме невдовзі після катастрофи у 1986 році і під її впливом повстала нова організація під назвою „Світова Передача Інформації" заходом д-р Христини К. Дурбак, американської професіоналістки українського роду, для ширення інформацій про вплив контамінованого радіяцією довкілля на здоров'я людини. Актуальність проблеми причинилася до поширення відділів цієї організації на різні країни, „Світовий екологічний журнал", що появляється в п'ятьох мовах, крім світових інформацій має постійну рубрику про Чорнобиль і дальші наслідки тієї катастрофи. Головний осягом цієї організації є річні науково-студійні конференції в нюйоркськім центрі ООН.

Цьогорічна, вже сьома, міжнародна конференція відбулась, як завжди, напередодні чорнобильської річниці 16-го і 17-го квітня, в конференційній залі ООН, з новою темою: „Травма довкољишніх катастроф: консеквенції для людського здоров'я", що вказувала не гльобальне охоплення проблеми. П'ятнадцять доповідачів з медичної професії, спеціялістів у різних ділянках здоров'я, психологів, членів дослідчих інститутів та агенцій ООН (напр. ЮНІСЕФ) говорили про наслідки катастроф (природних і тих, що їх люди спричинили), як отруюють світ. Програма вельми серйозна, для кваліфікованої публіки із спеціяльними заінтересуваннями, а й важна для загалу, щоб розбудити чуйність до всієї загрози довкільного занепаду гльобальних розмірів.

Почесним гостем на конференції був Володимир Єльченко, амбасадор України до Об'єднаних Націй, а його слово пригадало зібраним про одну з цих катастроф і про триваючу травму Чорнобильського нуклеарного вибуху. Після 12-ти літ трагічні наслідки не зменшуються, а спричинена радіяція тяжить над мабутнім нації, бо найбільше потерпіли і терплять діти, а посередньо й жінки-матері. Амбасадор накреслив образ сучасного післячорнобильського стану наслідків. Зросли випадки дефектів у новонароджених дітей і різні недуги наслідком зменшеного імунітету (відпорности); збільшилась смертність серед дорослих внаслідок недуг, спричинених катастрофою: в 1997 році померло 3576 осіб, в тому 797 — „ліквідатори", а значне їх число стали нездатними до праці.

Якщо ж йдеться про ліквідацію станції, то Україна була б готова на це, але уряди Великої вісімки і Европейська Комісія зволікають фінансування проєкту закриття. В результаті реактори продовжують працювати без огляду на потенціяльну небезпеку.

Закінчуючи своє слово, амбасадор Єльченко сказав: „Чорнобильська катастрофа є болючою лекцією для всіх. Цей гіркий досвід є трагічним спадком для усього людства, не лише для України, Білорусі і Росії... Тож ми сподіємося від решти світу більшого відгуку на потреби цих держав". Дуже на часі була ця досконала промова українського дипломата, щоб пригадати на цьому міжнародному форумі про пекучість проблем Чорнобиля.

І добре, що д-р Х. Дурбак продовжує свою пропаґандивну працю на терені Об'єднаних Націй, користаючи із статусу асоційованої з ЕКОСОК недержавної організації (НДО), а це й дає змогу студентам з України — як інтернам — пізнавати безпосередньо працю цієї універсальної організації. До престижу цієї вартісної конференції причинився без сумніву окремий привіт від цьогорічного президента Генеральної асамблеї Геннадія Удовенка.

Конференцію співспонзорував уряд Банглядеш і відділ НДО в департаменті Публічної інформації, а в організації були помічними члени дирекції, головно секретар д-р Клявдія Стравс. Вони вже почали підготову конференції на 1999 рік, а й заздалегідь готуються до 2000 року, який проходитиме під знаком „Міллєніюм" в системі ООН.

Дора Рак

Зустріч із старшинами Українських Збройних Сил

Щойно відбуті зустрічі з старшинами Збройних Сил України, полк. В'ячеславом Болотнюком і підполк. Вікрором Фрісом, які зорганізували Крайова Управа 1-ої УД УНА й ОбВУА, дали нам рідкісну нагоду запізнатися з сучасним станом ЗСУ, а особливо з їхніми звітами про видавання журналу „Військо України", який є одним з найбільш авторитетних при Міністерстві Оборони України в процесі українізації армії. Вони як редактори і видавці журналу подали дуже цікаві інформації про свою видавничу діяльність в складних обставинах і рівночасно намітили плян його поширення і збільшення накладу, який у сучасну пору виходить 5-тисячним тиражем.

Маючи це на увазі, управи обох комбатантських організацій з особливою увагою вагомої потреби військової літератури в теперішню пору, коли ЗСУ проходять реорганізацію і повернення до своїх українських традицій, щоби стати дійсною збройною силою на захист України, потрібно нам з нашої сторони подати їм нашу дружню руку і всю можливу моральну, а особливо фінансову, допомогу для зреалізації цього важливого завдання.

І з такою ж настановою був зорганізований приїзд старшин до ЗСА, щоби дати ширшому загалу нашої громади з першої руки інформації, в якому стані знаходяться ЗСУ і що потрібно нам тут в діяспорі робити, щоби приспішити процес перевишколу ЗСУ в національному дусі.

Беручи до уваги, що їх побут у ЗСА був обмежений, то все ж таки побратимові Петрові Буняковi вдалося підготувати зустріч з нашими громадами в Нюарку, Керґонксоні (Союзівка), Глен Спей („Верховина"), Ню Йорку, Філядельфії, Ню Гейвену, Сиракюз. Їх виступи були під кожним оглядом прийняті з великою увагою і дали вичерпну й об'єктивну інформацію про події довкола ЗСУ.

Аналізуючи їх оцінку ЗСУ, можна прийти до висновку про ряд важливих моментів, які заторкують ЗСУ. Перш усього треба взяти до уваги цю велику переміну за останніх шість років, коли по упадку СССР треба було позбутися понад 700,000 військового персоналу, який стаціонував в Україні, а тим більше російських частин, так що українська армія, яка нараховує 350,000 війська, є тепер українською, однак вона не є в силі поставити себе на кращий рівень через слабість і нестабільність економії країни. Це негативно впливає на військовослужбовців, бо державний бюджет не є задовільним, щоби ЗСУ належно забезпечити побутові потреби старшин і військового персоналу. А що найважливіше це постійного втримання відповідного рівня модернізації військового обладнання і зброї. Це є ті атрибути, які підносять боєздатність армії.

Не менш важливим фактором є рівнок постійні тактично-стратегічні бойові вправи, почавши від сотні, а на армійських з'єднаннях кінчаючи, в яких, залежно від пляну генерального штабу, беруть участь повітряні, морські і вояцькі частини. Цього тепер ЗСУ не виконують з огляду на брак державних фінансів. Дуже корисним були спільні маневри з частинами американських збройних сил і НАТО, але вони своїм засягом є обмежені. Однак їх за всяку ціну потрібно продовжувати, бо це дає ЗСУ професійний досвід і зближення до модерної військової технології Заходу.

То найбільш пекучою проблемою для ЗСУ до упадку СССР було поповнення радів армії новобранцями. Нефортунним явищем було те, що тоді до ЗСУ відносилися з певним упередженням, тому краще освічений елемент ухилявся від служби в армії, а натомість в переважаючій більшості новобранці були з незакінченою середньою освітою, безбатченки і без нормального родинного виховання. Такий новобранць вносив небажані наслідки для ефективности ЗСУ. Ця ситуація ґрунтовно змінилася в 1997 році, який став переломовим у цій важливій справі, однак це не звільняє від цього завдання Уряду і народу, щоби привернути повагу і пошану до служби в ЗСУ, які є захистником державних інтересів України. І у цій площині ми всі разом зобов'язані докласти всіх старань, щоби повернення до наших славних військових традицій, де служба у війську вважалася великою честю і національним обов'язком, була невід'ємною частиною нашої державної думки.

Можна б ще більше говорити про негативи, але згадати треба і про позитиви. Перш за все є конечним ствердити, що нелеґким є перевиховання армії, яка ще далі є під впливом намулу підсовєтської дійсности, вже помічається зворот на правильний шлях. Наприклад, у вищих військових школах викладовою мовою є українська, введено в армії українську команду і мову, українські відзнаки і т.п. Хоч цей процес проходить повільно, то все ж таки справи поступають.

Ми прийшли до остаточного рішення, що для нас найважливішим завданням дати допомогу на довшу мету, щоби журнал „Військо України" забезпечити друкарським обладнанням і фінансовою допомогою, бо на це ми можемо спромогтися, а це є один з найважливіших чинників у процесі українізації ЗСУ. Дати в руки майбутнім старшинам і воякам матеріяли про нашу історію, традицію і культуру є нашим святим обов'язком, і це ми спільно, у співпраці з нашими старшинами, заплянували продовжувати.

Осип Труш

ПОДІЇ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ ТУІА

Ню Йорк. — Товариство Українських Інженерів Америки повідомляє, що пленарне засідання ТУІА відбудеться у суботу, 6-го червня, о год. 10-ій ранку в його домівці, 2 схід 79-та вул. в Ню Йорку (приміщення УІА).

ДОПОВІДЬ Д-РА С. БІЛОКОНЯ

Ню Йорк. — Тут в будинку УВАН, 206 захід 100-та вул., у неділю, 7-го червня, відбудеться доповідь наукового співробітника Інституту історії України НАНУ д-ра Сергія Білоконя. Тема доповіді — „Бездержавність — українська історична аномалія". Початок о год. 2-ій після полудня.

ВШАНУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ

Глен Спей, Н. Й. — Нюйоркська станиця Братства кол. Вояків І-ої УД УНА та Братство „Броди-Лев" влаштовують традиційну зеленосвяточну соборну Панахиду за полеглих вояків українського війська. Імпреза відбудеться у неділю, 7-го червня, біля символічної могили на оселі УБС „Верховина", початок о год. 12-ій полудня.

ОУА „САМОПОМІЧ" в Ню Йорку

повідомляє своїх членів, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ

відбудуться

в суботу 20-го червня 1998 р. о год. 2:00 по пол.

в домівці Товариства
при 98 Друга Авеню в Ню Йорку

УПРАВА ВІДДІЛУ

Ділимося сумною вісткою, що 24-го травня 1998 р. з волі Всевишнього по довгій і тяжкій недузі на 91-му році життя відійшов у вічність в Торонто, Канада, кол. довголітній працівник Повітового Союзу Кооператив в Борщеві

бл. п.

РОМАН ШАРКОВСЬКИЙ

Залишив у глибокому смутку:
дружину — МАГДАЛИНУ ШАРКОВСЬКУ в Торонто, Канада
сестрінку — ФІЛЬОМЕНУ ДЕРЕШІВСЬКУ в Ню Гейвені
шваґра — АЛЕКСАНДРА ДРОЗДОВСЬКОГО в Торонто
та багато приятелів і знайомих в Канаді, ЗСА й Україні.

Ділимося сумною вісткою, що 29-го травня 1998 р. відійшла у вічність на 77-му році життя в Чикаґо, ІЛ

бл. п.

ІРЕНА РУШЧИЦЬКА з дому ЯВОРСЬКА

абсольвентка Української Дівочої Гімназії в Перемишлі.

ПАНАХИДА в понеділок о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Музики, 2157 Вест Чикаґо авеню, Чикаґо, ІЛ.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ у вівторок о год. 10-ій рано в соборі свв. Володимира і Ольги, а відтак на український цвинтар св. Миколая в Чикаґо.

В глибокому смутку залишилися:
дочка — ЛІДА
син — ОРЕСТ з дружиною ХРИСТЕЮ
братова — НАДЯ ЯВОРСЬКА з родиною
кузени — НУСЯ ТАТУХ
— СТЕФА САЄВИЧ
— НАТАЛКА СЕНІВ
— ІРЕНА ГНАТІВ
— ВІРА ВОВК-СЕЛЯНСЬКА
— ЯРОСЛАВ ТАТОМИР з родинами
та ближчі і дальші родини СУХИХ, ЗВОНКІВ, ЯВОРСЬКИХ в Україні, Канаді і ЗСА.

Ділимося сумною вісткою з приятелями і українським громадянством, що 25-го квітня 1998 р. на 89-му році життя помер в Дітройті

св. п.

РОМАН ДАЦКО

Основник-фундатор і довголітній куратор українських музеїв в Дітройті і у Воррені, в стейті Мишиґен. Колишній студент першої Академічної гімназії у Львові. Професійний бібліотекар, студент наукових дисциплін з архіварства і музейництва при фундації „Ossolineum" у Львові.

Довголітній член Американської Нумізматичної Ассоціяції, колектор велетенських збірок бібліофілії, мистецтва, нумізматики. Ґрадуант мистецтва у Вашінґтоні і власник мистецької студії в Дітройті.

Після смерти дружини оснував в її пам'ять музейну фундацію, яка розрослась у багату установу з метою забезпечити дальшим ґенераціям платну працю в музеях.

Член-основник „Рідної Школи" в Дітройті, „Української Вищої Школи", співосновник двох кредитових спілок.

В часі окупацій працював в емісійних банках у Львові.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулись в українській католицькій церкві в Гемтремку і похований біля своєї дружини на цвинтарі Монт Олівет, Миш.

В глибокім жалю повідомляє

ДИРЕКЦІЯ МУЗЕЇВ

Відбувся Звичайний з'їзд Крайової Ради УАКР

Це сталося 4-го квітня ц. р. в Українському Народному Домі в Ню Йорку. З'їздом проводили: Ігор Ґавдяк — предсідник та Володимир Процик — секретар.

На з'їзді були заслухані звіти Екзекутиви, Президії Крайової Ради, відділів, Контрольної і Фінансової комісій, прийняття рішень, вибір Президії Крайової Ради та інше.

Відкрив з'їзд голова Президії Крайової Ради д-р Богдан Шебунчак вшануванням пам'яті відійшовшого у вічність колишнього секретаря, д-ра Романа Борковського, і всіх інших членів централі та обранням Президії з'їзду.

Згідно з правильником, був відчитаний та затверджений протокол попереднього з'їзду і обрана Номінаційна комісія.

Про працю Екзекутиви УАКР звітувала її голова Уляна Дячук, яка подала, що відбувались періодично засідання Екзекутиви, на яких голова і всі члени складали окремі звіти. Наприклад, Богдан Шебунчак та Іван Олексин звітували про участь в засіданнях Президії СКУ, д-р Б. Шебунчак про участь у всесвітному форумі українців у Києві тощо. Про зміст цих засідань повідомлялося в інформаціях до „Свободи", „Народної Волі" і „Бюлетеню УАКР" доктором Р. Барановським. Всі засідання запротоколовані секретарем Осипом Трушем і затверджені. Звітували також представники відділів (Дітройт, Філядельфія, Кергонксон, Ню Йорк, Рочестер), а також відчитувались звіти віддалених відділів.

У. Дячук, д-р Б. Шебунчак, І. Олексин, постійно чергуючись, брали участь в засіданнях СКУ.

УАКР спільно з УККА влаштували ряд імпрез і зустрічей з державними діячами України. В 1997 році 9-го лютого зустріч з амбасадором Ю. Щербаком, 19-го березня — голова мала доповідь про можливості об'єднання двох централь, 5–6-го квітня наш представник В. Процик взяв участь у Конґресі Українців у Польщі і засіданні УВКР у Варшаві, 13–16-го травня в час перебування Президента Л. Кучми в Білому Домі взяли участь у бенкеті на його честь і конференції Ігор Ґавдяк і інші; 23-го червня організовано бенкет в честь Президента Л. Кучми в Ню Йорку; 21–24-го серпня Б. Шебунчак взяв участь в 2-му Світовому Форумі Українців у Києві; 24-го серпня відзначення незалежности України в Ню Йорку; 12-го вересня відзначення 50-річчя Акції „Вісла" в Ню Йорку; 6-го грудня вшанування Геннадія Удовенка, як Президента 52-ої сесії Генеральної асамблеї ООН.

В 1998 році 21-го лютого відбулася зустріч з амбасадором Ю. Щербаком в Ню Йорку і 22-го лютого представлення нового амбасадора України до ООН Володимира Єльченка в Ню Йорку.

В минулому році продовжувалися спроби об'єднатись з УККА та іншими організаціями.

Добре працював у Вашінґтоні голова нашого бюра Ігор Ґавдяк, достойно представляючи УАКР в Уряді, Білому Домі тощо. Йому належиться велика подяка, але він потребує помочі.

Найближчі пляни Екзекутиви — це відбуття Конвенції УАКР при кінці жовтня або на початку листопада ц. р. в Дітройті та зміцнення відділів.

Звіт Президії Крайової Ради за цей період склав її голова д-р Б. Шебунчак. Голова звітував обширно про виконану працю як представника УАКР на засіданнях президії СКУ, УСКР, на 2-му Всесвітньому Форумі Українців у Києві та проблемах, які там виникали. Мав виступи на форумі і на телебаченні, закликаючи стати об'єднано і одностайно до виборів в Україні. Звітодавець зупинився на проблемах УАКР, зокрема необхідності розбудови відділів на місцях. На жаль, деякі відділи стали неактивними або мало діяльними.

Висловив Б. Шебунчак і свою думку щодо об'єднання двох централь, та які труднощі є на цьому шляху. Голова зачитав два листи, які наспіли на з'їзд, а саме від д-ра С. Вороха і д-ра Ярослава Березовського, які займають протилежні позиції щодо потреби об'єднання централь.

Фінансовий звіт склав Андрій Шевченко, звіт Контрольної комісії — Стефан Максимюк.

В обговоренні звітів забирали слово: д-р Домашевський, д-р Роман Барановський, д-р Олег Волянський, Іван Олексин, Дам'ян Ліщинський, Михайло Березовський, Зенон Василькевич, Андрій Ластовецький, Ігор Ґавдяк, Володимир Процик, Петро Буняк, Андрій Шевченко.

Порушувано справи об'єднання двох централь і проблеми, що стоять в зв'язку з цим, проведення Конвенції, зміцнення відділів і членства УАКР в цілому.

Прийнято рішення провести Конвенцію УАКР в Дітройті в кінці жовтня або на початку листопада ц. р.; підготувати і розіслати всім членам листи, щоб осягнути думки кожного щодо необхідності та умов об'єднання централь; для збагачення членства відділів старатися приєднати молодь Пласту і новоприбулих (четверту хвилю) з України. Підготовити на Конвенцію програму роботи з новоприбулими з України.

На пропозицію Номінаційної комісії в складі — Стефан Максимюк, д-р Домашевський, Андрій Ластовецький, обрано нову Президію Крайової Ради в складі: Ігор Ґавдяк — голова, Володимир Сохан — перший заступник, (ще один заступник і секретар будуть призначені), Непрель — секретар. Почесним головою обрано д-ра Богдана Шебунчака.

На закінчення новообраний голова Ігор Ґавдяк подякував за виявлене довір'я, апелював до багаторічного попереднього голови Б. Шебунчака, щоб допоміг йому освоїти цю нову і важливу позицію. Д-р Б. Шебунчак у своєму слові висловив готовість допомагати як новообраному голові, так і Президії в цілому. На тому з'їзд закінчив свою працю.

В. Процик

Могилянське Академічне Товариство діє

Могилянське Академічне Товариство, яке продовж трьох останніх років надає фінансову допомогу Національному Університетові „Києво-Могилянська Академія" (НаУКМА), відбуло 17-го травня ц. р., в гостинному домі подружжя Онишкевичів, своє чергове засідання з метою обрання Управи на наступну каденцію. В засіданні взяв участь президент НаУКМА д-р Вячеслав Брюховецький, який до ділової програми засідання дав вичерпний огляд академічного, бюджетного і фізичного стану університету.

Підсумково, в цьому академічному році, в НаУКМА вчилося 1,374 студентів на шістьох факультетах — природничих, гуманітарних і суспільних наук, праві, економіці, комп'ютерних наук; працювало 260 викладачів на 17-ох катедрах і в 13 дослідних центрах (Київський міжнародний інститут соціології, центр для вивчення українського населення, Українсько-польський центр науки і мистецтва, Дослідчий центр европейської гуманістики, ляборaторія еко-технологій, Спадщина Києво-Могилянської Академії, Центр для соціяльних і політичних дослідів, Центр для сходознавства, Ляборaторія молекулярного дізайну і інших).

В цьому, як і в попередніх роках, в НаУКМА викладали теж закордонні гостюючі професори. В університеті є уже декілька докторських і дворічних маґістерських програм (з екології, економічної теорії, порівняльної літератури, історії філософії, історії, політології, соціології, теорії і історії мистецтва). Викладовими мовами НаУКМА є українська і англійська. На четвертому році бакалавреату, студенти всіх факультетів вільно користуються англійською мовою, а чимало із третьокурсників обирають ще одну чужу мову з-поміж німецької, еспанської, французької, італійської, китайської, японської, польської, чеської, арабської, санскриту.

НаУКМА включений в мережу інтернет, який за кількістю відвідувачів посідає — 40 місце. Всі академічні і адміністративні програми комп'ютеризовані. Бібліотечні фонди НаУКМА перевищують 200,000 одиниць. Видавничий дім НаУКМА „КМ Академія" випустив 34 книжки, публікує низку журналів, включно з „Науковими записками". На площі 56,288 кв. метрів НаУКМА використовує шість корпусів, а три є в ремонті. НаУКМА втримує ділові відносини з сорока чужинецькими університетами. Університет постійно відвідують урядові особи різних держав. Недавно гостем університету була Меделин Олбрайт, державний секретар ЗСА, а в попередньому році британський принц Чарлз.

По доповіді президента Брюховецького зі звітами виступили президент Товариства Всеволод Онишкевич і касир Лідія Зайнінґер. В обговоренні звітів всі приявні дійшли до висновку, що для більш успішної праці Товариства потрібно розширити його структуру, цебто встановити реґіональні представництва, наладнати систематичний контакт з дотеперішніми жертводавцями та інформувати громаду про ту подивугідну академічну і націотворчу ролю, яку сьогодні УКМА виконує більш ефективно, ніж інші наукові установи України.

До нової Управи Могилянського Академічного Товариства (The Mohyla Academic Society, Inc., 26 Bedford Road, Somerset, N. J. 08873) увійшли: Іван Фізер — президент, Лідія Зайнінґер — касир, Всеволод Онишкевич колишній президент, Лариса Онишкевич, Володимир Бандера, Юрій Фаріон (юрист-консультант), Іван Даниленко (адміністративний директор) — член Надзірної ради.

Н. Н.

У ЧЕТВЕР, 28-ГО ТРАВНЯ, президент Билл Клінтон підписав розпорядження, котре охороняє гомосексуалістичних і лесбіянських державних працівників від дискримінації на праці. У своїй заяві відразу після підписання згаданого розпорядження Президент підкреслив, що „ людям не повинні б відмовляти працю, базуючись на чомусь, що не має жодного відношення до їхньої спроможности виконувати свої завдання". Політичні активісти згаданих статевих склонностейголосно схвалили цей крок Президента, котрий зачислив їхні нахили до категорії тих, де дискримінація є протизаконною. Інші в цій групі — це раса, колір, релігія, стать, національне походження, каліцтво і вік.

У ПАНАМІ ОСТАННІМ ЧАСОМ почали появлятися транспаранти з написами „ Ні перевиборам" та іншими опозиційними закликами. Справа в тому, що панамський президент Ернесто Перез Баллядарес вирішив зігнорувати 95-річну традицію країни та намагається зробити поправку в конституції, щоб могти кандидувати на другу п'ятирічну каденцію. Вислід цієї панамської боротьби, що згідно з твердженням латиноамериканського дипломата з дня на день стає гидкішою, буде важливою справою для ЗСА, бо переможець у заплянованих на травень 1999 року виборах, буде адміністратором Панамського каналу. ЗСА має передати контролю цього водяного шляху та свої військові бази в його околицях до 31-го грудня 1999 року.

Померла...

(Закінчення зі стор. 3)

женню наших лікарів в діяспорі та в Україні, найпомітнішим з них треба вважати третій конґрес, що відбувся 1990 року в Києві і Львові. Гадка відбути його в Україні виринула після другого наукового конґресу у Відні (1988), але, незважаючи на зміни, які проходили тоді на рідних землях, видавалася деяким учасникам нездійснимою. Не такою бачив її д-р Хрептовський. Він почав листовне спілкування з науковими колами Києва і Львова, з амбасадою у Вашінґтоні, а в жовтні 1989 року поїхав з д-ром Л. Коленським в Україну на переговори з представниками Міністерства Охорони Здоров'я УССР, тамтешньою медичною громадою і товариством „Україна" та довів їх до успішного закінчення. Недаром заступник голови товариства „Україна" Станіслав Лазебник заявив, що без візії, енерґії та дипломатичного хисту д-ра Хрептовського і близьких приятелів, особливо д-ра Л. Пирога, конґрес ледве чи міг би відбутися. Тут треба відзначити, що під час переговорів д-р Хрептовський відкинув пропозицію виголошувати доповіді англійською мовою, наголошуючи, що всі молоді лікарі з діяспори знають добре українську мову й, таким чином, заперечуючи потребу вживати російську мову.

На самому ж конґресі він виголосив переднє і заключне слово. В першому він назвав 3-ій науковий конґрес початком нової ери в житті СФУЛТ та визначив його напрямні такими словами: „Ми будемо працювати тут, у Києві і у Львові, щоб вона (СФУЛТ) стала формою та змістом всеукраїнською федерацією, що практикуватиме вільний академічний та професійний обмін, стимулюватиме наукову діяльність, професійну публіцистику, як от медичні видання, український медичний словник та встановлення рідної термінології". І далі: „Якщо серед нас будуть різні думки і погляди, то, напевно, будемо однозгідні в кінцевій меті. Ми всі за вільну українську науку, за свободу думки і слова, за самостійність українського народу". Після закінчення свого заключного слова д-р Хрептовський запропонував учасникам конґресу відспівати український гимн „Ще не вмерла Україна".

Крім професійної праці та діяльности в рамках УЛТПА і СФУЛТ д-р Хрептовський був любителем мистецтва, спорту й музики. Він уфундував Український Інститут Модерного Мистецтва в Чикаґо та отримав від цієї установи почесну грамоту „Приятель Інституту" (7-го листопада 1993). Був гравцем футболу в клюбах СТ „Україна" (Львів), „Лемко" (Сянік), СК Пассав та УССК (Мюнхен).

До цього останнього клюбу він приступив навесні 1947 року, доїздив на його змагання із Пассов, а коли довше затримався у Мюнхені, був частим гостем тамтешнього відомого грутожитка „Фюріхшулє". Багато веселих хвилин пережили гравці УССК з д-ром Хрептовським на спортових майданах і поза ними, а всі інші мешканці гуртожитка — болільники цього студентського клюбу також добре пам'ятають його, особливо його незвичайний сенс гумору. Пам'ятними залишилися виступи д-ра Хрептовського з акордеоном та його приспіви до танців під час різних забав.

Про д-ра Хрептовського можна сказати, що це був европеєць у повному розумінні цього слова, людина високої культури та незаступний товариш і приятель усіх, хто мав честь і приємність його знати, з ним працювати чи прямо побувати з ним на дозвіллі. Його любили і цінували свої і чужі.

Хоч важка хвороба сильно дошкулювала, він залишався оптимістом і не переставав вірити в покращання свого здоров'я. Його листи автору цих рядків були пронизані притаманним тільки йому гумором, лиш деколи з нотками песимізму. В останньому з них він писав: „Світ гарний, хочу жити". Не судилося. Він відійшов від нас у засвіти, залишаючи у нас по собі безчисленні спогади та глибокий жаль і смуток.

Померла велика людина... Нехай добра пам'ять про д-ра Ахіля Хрептовського залишиться назавжди поміж нами.

Д-р Осип Кравченюк

Л. Капелюшний...

(Закінчення зі стор. 1)

порозуміння. Те ж саме він висловиві н нараді в обласній державній адміністрації, де представивії нового керівника, сорокарічного Сергія Гриневицького, який нині є депутатом Верховної Ради України, а до виборів працював першим заступником голови Одеської обласної державної адміністрації.

Дивна...

(Закінчення зі стор. 1)

ним, а тим самим маю можливість познайомити з ним читачів „Свободи".

Олег Лишега тепер перебуває цілий рік на терені ЗСА, конкретно у стейтовому коледжі Пенсильванії на стипендії Фулбрайта із цікавим, але важким завданням перекласти на українську мову зразки американської модерної поезії та виготовити збірку п. з. „Америка".

У соняшний суботній ранок ми сидимо в трійку в кофейні під промовистою назвою „Київ", яка однак далека від справжнього Києва, але дозволяє на спокійну розмову і на декілька запитань, які ставлю моїм цікавим гостям.

— Як це сталося, що саме ви, Вірляно, попали на цю поему в Бурятії?

— Ні, це не було так просто. Я вже впізнала цю поему і постановила її використати, хоча вона немає нічого безпосередньо спільного з Бурятією, як і довідалася зовсім припадково, що автор її був в Бурятії у совєтських часах. Як бачите все це дивний припадок.

— А як Ви попали до Бурятії? — питаю нашого гостя-поета.

— Бачите, я в шістдесятих роках почав видавати журнал із перекладами зразків модерної світової поезії. Це, розуміється, не сподобалося тодішнім „володарям" України і мене враз із двома товаришами арештували та дали до вибору або заслання, або службу у війську. Ми розуміється вибрали це останнє і саме в часі військової служби мене вислали служити до Бурятії. Там я перебував цілого пів року, але це перебування не мав впливу на мою творчість. І так поема „Лебідь", яку використала Вірляна, з цією частиною сибірського краю не має нічого спільного.

— Ви тепер перекладаєте з англійської мови поезію. На це треба доброго знання її. Як це сталося, що ви так її вивчили?

— Я вивчив англійську мову у Львівському Університеті. Сам походжу з Тисмениці, але тепер постійно живу в Києві. Тому саме, що знаю добре мову, дістав цю стипендію тепер, щоб виготовити антологію „Америка", яку видадуть спільно університети Гарвард і Пенн стейт. Ініціятором однак задуму був проф. Михайло Найдан з університету стейту Пенсильванія і йому завдячую тепер цей рік в ЗСА. Недавно також завдяки тому я мав вдалий авторський вечір в УКУ у Філядельфії.

Але ваша творчість вже була відома в Україні українською мовою.

Чи можете щось мені подати із того, що появилося вже друком?

— В 1989 році появилася в Києві збірка „Великий міст", а тепер має вийти друга збірка моїх поезій. Мої поезії і проза появлялися в Сучасності" і у „Світовиді", а мою п'єсу „Друже Лі По" ставили на Заході, конкретно на Словаччині і в Німеччині у роках 1992–93.

— Добре, але це все хіба легше створити рідною мовою, як перекладати?

— Це правда. Рідко самі поети є також перекладачами. Мусить бути тонка рівновага між перекладом а ориґіналом і тут треба добре знати обидві мови і це не лише для консервації, але усі тонкощі вислову.

— Тепер ви приїхали до Ню Йорку, щоб взяти участь у виставі „Летимо" і побачити, як Вірляна використала частину з вашої поеми?

— Це правда. Шкода, що я не бачив, коли Вірляна ставила цілу поему в Гарварді на літніх курсах. „Летимо" це дійство натхнене моєю поезією, але пов'язане з музикою. Цікавий задум, а ще цікавіше, що він припадково зв'язав двоє українців так далеко від себе віддалених, а однак натхнених такими самими почуваннями. Чи це не є дивне?

УТОЧНЕННЯ ПРІЗВИЩА

Прізвище автора дослідження „Механізм масового винищення людей за большевиків", вміщеного у „Свободі (ч.ч. 94—98, від 19-го до 23-го травня ц. р.) — Сергій Білокінь. Він є провідним науковим співробітником Інституту історії України Національної Академії Наук України. — **Ред.**